AH 370

2026Z08059

Antwoord van staatssecretaris Erkens (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 14 oktober 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 1866

1

Kunt u bevestigen dat het Dolfinarium een belangrijke afspraak over het aanpassen van dierverblijven niet is nagekomen, waardoor zeeleeuwen nog steeds in kleine en ondiepe verblijven worden gehouden?

Antwoord

Het klopt dat het Dolfinarium de aanwezige Steller zeeleeuwen niet voor 1 maart 2026 heeft voorzien van een verblijf dat voldoet aan de gemaakte afspraken.

2

Kunt u bevestigen dat deze afspraken zijn gemaakt naar aanleiding van een rapport waarin werd vastgesteld dat meerdere verblijven niet voldoen aan de geldende dierenwelzijnsnormen en dat het Dolfinarium vijf jaar de tijd heeft gehad om de verblijven in lijn met deze minimale normen te brengen?

Antwoord

Ja.

3

Kunt u bevestigen dat de toenmalige minister Adema het in juni 2024 “kwalijk” noemde toen bleek dat het Dolfinarium zich toen ook al niet aan afspraken hield?

Antwoord

Ja.

4

Kunt u bevestigen dat de toenmalige staatssecretaris Rummenie het een jaar later opnieuw “kwalijk” noemde toen opnieuw bleek dat het Dolfinarium afspraken schond?

Antwoord

Ja.

5

Wat vindt u ervan dat het Dolfinarium wederom gemaakte afspraken niet nakomt?

Antwoord

Ik vind dat ook kwalijk. Dierenwelzijn in dierentuinen is van groot belang. Het is daarom belangrijk dat dierentuinen hun vergunningsvoorschriften naleven. De gemaakte afspraken zijn als voorschriften aan de vergunning van het Dolfinarium verbonden. Het Dolfinarium moet er dan ook voor zorgen dat het verblijf van de zeeleeuwen zo snel mogelijk aan de gestelde voorschriften voldoet.

6

Deelt u de opvatting dat hier sprake is van een patroon van structurele niet-naleving van afspraken en normen door het Dolfinarium? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Dit is de eerste keer dat is geconstateerd dat het Dolfinarium een deadline voor aanpassingen aan de dierverblijven niet haalt. Daarmee overtreedt het de voorschriften van zijn dierentuinvergunning. In het verleden heeft RVO vaker handhavend opgetreden, via een last onder dwangsom. Dat ging over de wijze waarop de voorschriften over de publieksinteracties en dierpresentaties waren ingevuld door het Dolfinarium. De bestuursrechter heeft recent geoordeeld dat in één geval de last onder dwangsom terecht is opgelegd. Bij de overige twee lasten heeft de bestuursrechter geen inhoudelijk oordeel geveld en is de last herroepen omdat de relevante feiten en omstandigheden niet deugdelijk en controleerbaar zijn vastgelegd in het dwangsombesluit.

7

Kunt u bevestigen dat het Dolfinarium niet alleen afspraken schendt, maar daarnaast ook nog jarenlang heeft geweigerd om transparantie te verschaffen en definitief af te zien van de mogelijke verkoop van acht dolfijnen aan een Chinees pretpark, ondanks dat de Kamer zich hier duidelijk tegen uit had gesproken (Kamerstuk 36200-XIV, nr. 73)?

Antwoord

In artikel 4.11 van het Besluit houders van dieren (Bhvd) is vastgelegd dat dierentuinen zich ervan moeten verzekeren dat dieren die worden overgedragen op een plek terecht komen die voldoet aan de dierenwelzijnseisen die we aan Nederlandse dierentuinen stellen. RVO ziet erop toe dat dierentuinen voldoende onderzoek doen naar de plek van bestemming. Het Dolfinarium heeft zich met betrekking tot de verhuizing naar China transparant opgesteld en veel informatie aangeleverd aan RVO. Dit was echter niet voldoende om met zekerheid vast te kunnen stellen dat werd voldaan aan artikel 4.11 van het Bhvd. Het Dolfinarium is hierover geïnformeerd. Het is vervolgens aan de dierentuin zelf om aanvullende informatie te verzamelen, te beoordelen en aan te leveren bij RVO.

8

Kunt u bevestigen dat het Dolfinarium ook nog eens uit de Europese branchevereniging voor zeezoogdieren is gezet, omdat ze niet voldoen aan de geldende standaarden?

Antwoord

Ik heb begrepen dat het Dolfinarium geen lid meer is van de branchevereniging. De reden daarachter is mij niet bekend.

9

Kunt u bevestigen dat wanneer reguliere handhaving niet werkt en de dierentuinvergunning voortdurend wordt overtreden, het mogelijk is om een dierentuin (gedeeltelijk) te sluiten?

Antwoord

Ja, op grond van artikel 4.13, eerste lid, van het Bhvd.

10

Wanneer is voor u deze grens bereikt?

Antwoord

Het sluiten van een dierentuin is een zeer ingrijpende maatregel waar veel bij komt kijken. Bij de bestuursrechtelijke handhaving moet altijd een afweging worden gemaakt op welke wijze een overtreding kan worden hersteld en wat de minst bezwarende manier is om tot herstel van een overtreding te komen. Deze afweging wordt per casus gemaakt.

Daarbij is het belangrijk te realiseren dat een dierentuinvergunning de dierentuin toestemming geeft om de dieren tentoon te stellen. Wanneer een vergunning wordt ingetrokken mogen de dieren niet meer zichtbaar zijn voor het publiek. Dat betekent dat de dieren nog steeds in dezelfde verblijven gehouden mogen worden. Het (gedeeltelijk) intrekken van de dierentuinvergunning draagt dan ook niet bij aan het verbeteren van dierenwelzijn. Daarom is handhaving gericht op herstel over het algemeen beter op zijn plaats.

11

Deelt u de mening dat er weinig tot geen educatieve waarde gepaard gaat met het houden van dolfijnen in kleine betonnen bakken in gevangenschap, die daar rondjes moeten zwemmen terwijl ze lijden aan chronische stress? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijke bronnen baseert u zich?

Antwoorden

Educatie en conservatie zijn de kerntaken van dierentuinen. Iedere dierentuin in Nederland dient een uitgebreid educatief programma te hebben, waarop getoetst wordt tijdens vergunningverlening. Wanneer het educatieve programma onvoldoende is, zal een dierentuinvergunning niet worden afgegeven.

Onderdeel van de toets die dierentuinen moeten doorstaan, is beoordeling van het educatieve programma door de visitatiecommissie dierentuinen. Deze commissie bestaat uit onafhankelijke experts, die op de hoogte zijn van de meest recente wetenschappelijke inzichten en normen op het gebied van onder meer educatie en dierenwelzijn.

Bij het Dolfinarium zijn aanvullende eisen gesteld aan het educatieve programma, om educatie binnen de dierentuin verder te versterken. Zo moeten dierpresentaties educatief zijn, waarbij natuurlijk gedrag centraal staat en het Dolfinarium aandacht besteedt aan de bedreigingen waar de dieren in de natuur mee te maken hebben en de rol van de mens daarin.

12

Bent u ermee bekend dat steeds meer landen, zoals Canada, India, Kroatië en Vlaanderen hebben besloten dat het houden van dolfijnen in gevangenschap moet stoppen?

Antwoord

Ja.

13

Bent u bereid om zich bij deze landen aan te sluiten door een einde te maken aan het houden van dolfijnen in gevangenschap? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik ben voornemens het houden van dolfijnen in Nederland op termijn te beëindigen. Daarvoor is het van belang dat er in Nederland geen nieuwe dolfijnen meer worden geboren. Ik wil dit formeel bestendigen door een fokverbod vast te leggen in regelgeving. Ik houd wel de mogelijkheid open voor een opvangfunctie voor dolfijnen in het Dolfinarium, onder nader te bepalen voorwaarden. Het uitgangspunt is dat de instroom niet leidt tot een populatie die zich blijvend verjongt.

Het eerder stoppen met het houden van dolfijnen in Nederland is op dit moment niet haalbaar. In Europa leven momenteel nog veel dolfijnen in gevangenschap. Dolfijnen leven lang en hun sociale groepen hebben complexe structuren waardoor dieren niet eenvoudig samengevoegd kunnen worden. De dieren kunnen bovendien niet zomaar overleven in het wild en er is risico voor de verspreiding van ziektes wanneer dieren uit gevangenschap in contact komen met wilde soortgenoten. Ook zijn de dieren gewend aan nauwe interactie met hun verzorgers en moeten mogelijkheden tot adequate (medische) zorg geborgd zijn. Dit alles maakt het vinden van een geschikte locatie om dolfijnen te herplaatsen complex. Er is op dit moment dan ook geen structurele oplossing voor de dieren beschikbaar. Als er een onmiddellijk verbod op het houden van dolfijnen in gevangenschap zou komen, is euthanasie de enige optie voor de dieren die nu in Nederland leven. Dat is onwenselijk

Daarom vind ik het belangrijk dat er gekeken wordt naar een structurele oplossing, inclusief eventuele herplaatsing. Hier ligt ook een gezamenlijke taak voor de dierentuinsector, de politiek en maatschappij. Om het gesprek met elkaar te voeren en samen te zoeken naar reële oplossingen voor het welzijn van de dolfijnen en de wensen die er bij mensen leven.

14

Bent u bereid om het Dolfinarium af te bouwen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zie mijn antwoord op vraag 13.

15

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord

Door de benodigde afstemming is het niet gelukt de vragen binnen drie weken te beantwoorden. Hier heb ik uw Kamer via een uitstelbrief over geïnformeerd.